

Big Data

Lista zadań

Jacek Cichoń, WiT, PWr, 2022/23

1 Wstęp

Zadanie 1 — Pobierz plik z kilkoma dramatami Szekspira ze strony wykładu. Wybierz jeden z dramatów.

1. Oczyszczyć wybrany plik. Podzielić go na słowa.
2. Usunąć z niego "Stop Words" i usunąć z niego słowa o długości mniejszej lub równej 2.
3. Zbudować chmurę wyrazów (word cloud) z otrzymanej listy. Możesz skorzystać np. z serwisu <http://www.wordclouds.com/>

Celem tego zadania jest wygenerowanie mniej więcej takiego obrazka (dla poematu "Pan Tadeusz"):

Zadanie 2 — To jest kontynuacja poprzedniego zadania.

1. Zastosuj część funkcji które napisałeś do realizacji poprzedniego zadania do wyznaczenia indeksów TF.IDF dla wszystkich wyrazów z dokumentów w dramatach Szekspira znajdujących się w pliku ze strony wykładu.
2. Zbuduj chmury wyrazów oparte o TF.IDF dla wszystkich rozważanych dramatów.

Zadanie 3 — Pokaż, że jeśli chcesz jednoznacznie wyreprezentować każdą z liczb ze zbioru $\{0, 1, \dots, n\}$ za pomocą b bitów to $b \geq \lceil \log_2(n+1) \rceil$.

Zadanie 4 — Pokaż, że jeśli $x = \sum_{k=0}^s a_k 2^k$, gdzie $a_i \in \{0, 1\}$ oraz $a_s = 1$ to $s = \lceil \log_2(x+1) \rceil$

Zadanie 5 — Rozważmy następującą modyfikację licznika Morrisa: ustalamy liczbę $\alpha > 0$ oraz rozważamy tak oprogramowany licznik:

```
init :: C = 0
onInc :: if (random() < (1/(1+alpha))^C) then C = C+1
onGet :: return (?????)
```

Niech C_n oznacza wartość zmiennej C po n wywołaniach metody onInc.

1. Wyznacz $E[(1+\alpha)^{C_n}]$

2. Uzupełnij funkcję `onGet` tak aby otrzymać nieobciążony estymator liczby użyć metody `onInc`.

Zadanie 6 — Niech C_n będzie wartością klasycznego licznika Morris'a po n krotnym wywołaniu funkcji `onInc()`.

1. Pokaż, że $E[4^{C_n}] = 1 + \frac{3}{2}n(n+1)$.
2. Pokaż, że $\text{var}[2^{C_n}] = \frac{1}{2}n(n-1)$.
3. Skorzystaj z nierówności Jensena dla wartości oczekiwanej zmiennej losowej do pokazania, że $E[C_n] \leq \log_2(n+1)$.

Zadanie 7 — Załóżmy, że X_1, \dots, X_m są niezależnymi zmiennymi losowymi o wartości oczekiwanej μ oraz wariancji σ^2 . Niech

$$L = \frac{X_1 + \dots + X_m}{m}.$$

1. Pokaż/sprawdź, że $E[L] = \mu$ oraz $\text{var}[L] = \frac{1}{m}\sigma^2$.
2. Pokaż, że $\Pr[|L - \mu| \geq \epsilon\mu] \leq \frac{\sigma^2}{\epsilon^2}$.

Zadanie 8 — Rozważamy ciąg B_1, \dots, B_n niezależnych zdarzeń, takich, że $\Pr[B_1] = \dots = \Pr[B_n] = \frac{3}{4}$. Niech X oznacza liczbę sukcesów, czyli $X = \sum_{i=1}^n X_i$, gdzie $X_i = 1$ jeśli zaszło zdarzenie B_i oraz $X_i = 0$ w przeciwnym przypadku.

1. Korzystając z nierówności Czernoffa dla rozkładu dwumianowego pokaż, że

$$\Pr[X \leq \frac{1}{2}n] \leq \exp\left(-\frac{n}{24}\right)$$

2. Niech $\delta > 0$. Pokaż, że jeśli $n \geq 24 \ln \frac{1}{\delta}$, to $\Pr[X \leq \frac{n}{2}] \leq \delta$.
3. Skorzystaj z następującej wersji nierówności Czernoffa

$$\Pr[X \leq \mu - \lambda], \Pr[X \geq \mu + \lambda] \leq \exp\left(-\frac{2\lambda^2}{n}\right)$$

dla zmiennej losowej X o rozkładzie dwumianowym $\text{Binom}(n, \mu)$ do wzmocnienia wyników z poprzednich dwóch punktów.

Zadanie 9 — Niech x_1, \dots, x_n będzie ciągiem liczb rzeczywistych. Rozważamy dwie funkcje $f(x) = \sum_{i=1}^n |x_i - x|$ oraz $g(x) = \sum_{i=1}^n (x_i - x)^2$

1. Pokaż, że funkcja g osiąga minimum w średniej arytmetycznej liczb x_1, \dots, x_n
2. Pokaż, że funkcja h osiąga minimum w medianie ciągu x_1, \dots, x_n .

Wskazówka: Możesz założyć, że $x_1 \leq x_2 \leq \dots \leq x_n$. Przyjrzy się najpierw pomocniczej funkcji $\phi(x) = |x_1 - x| + |x_n - x|$.

Zadanie 10 — Niech x_1, \dots, x_n będzie ciągiem liczb rzeczywistych oraz niech $a < b$ będą dowolnymi liczbami rzeczywistymi. Załóżmy, że

$$|\{i \in \{1, \dots, n\} : x_i \in (a, b)\}| > \frac{n}{2}.$$

Pokaż, że wtedy mediana ciągu x_1, \dots, x_n należy do odcinka (a, b) .

Wskazówka: Rozważ oddzielnie przypadek parzystego i nienarzystego n .

2 Hashinig

Zadanie 11 — ("Rolling hash") Rozważamy metodę haszowania opartą na wzorze

$$h_{r,p}([x_0, \dots, x_k]) = \sum_{i=0}^k x_i \cdot r^i \mod p$$

1. Zastosuj metodę Hornera do implementacji tej metody haszowania i oszacuj złożoność obliczeniową tej metody.
2. Załóżmy, że p jest liczbą pierwszą. Rozważamy ciąg $[x_0, \dots, x_m]$. Niech $0 \leq a < b < m$. Pokaż, że można wyznaczyć $h_{r,p}[x_{a+1}, \dots, x_{b+1}]$ można wyznaczyć z $h_{r,p}[x_a, \dots, x_{a+b}]$ w stałym czasie.
3. Załóżmy, że p jest liczbą pierwszą. Niech \vec{x} i \vec{y} będą ciągami długości r . Losujemy z jednakowym prawdopodobieństwem liczbę r ze zbioru $\{0, \dots, p-1\}$. Pokaż, że

$$\Pr[h_{r,p}(\vec{x}) = h_{r,p}(\vec{y})] \leq \frac{r-1}{p}.$$

4. Zapoznaj się z algorytmem Rabina-Karpa wyszukiwania wzorca w w ciągu t . Pokaż, że jeśli to tego algorytmu zastosujemy funkcję haszującą $h_{r,p}$ z p będącym liczbą pierwszą taką, że $p > |t|^2$ zaś r jest losową liczbą ze zbioru $\{0, \dots, p-1\}$, to algorytm ten działa w średnim czasie $O(|s| + |t|)$ ($|x|$ oznacza tu długość ciągu x).

Zadanie 12 — Do n urn wkładamy niezależnie k kul (rozważamy rozkład jednostajny). Niech $L_{n,k}$ oznacza wartość oczekiwaną liczby pustych urn. Oblicz

1. $\lim_{n \rightarrow \infty} \mathbb{E} \left[\frac{L_{n,n}}{n} \right]$
2. $\lim_{n \rightarrow \infty} \mathbb{E} [L_{n,n} \ln n]$
3. $\lim_{n \rightarrow \infty} \mathbb{E} \left[\frac{1}{\sqrt{n}} (n - L_{n,\sqrt{n}}) \right]$

Zadanie 13 — Rozważamy dwie zmienne losowe X, Y o wartościach w zbiorze $\{1, \dots, n\}$. Niech $\Pr[X = i] = \Pr[Y = i] = p_i$ dla $i \in \{1, \dots, n\}$.

1. Pokaż, że $\Pr[X = Y] = \sum_{i=1}^n p_i^2$
2. Pokaż, że $\Pr[X = Y]$ przyjmuje wartość minimalną dla rozkładu jednostajnego na $\{1, \dots, n\}$.

Zadanie 14 — Niech $f(x) = \ln(x) \ln(1-x)$ dla $x \in (0, 1)$.

1. Pokaż, że $f(x) = f(\frac{1}{2} - x)$.
2. Pokaż, że $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 0$.
3. Pokaż, że f osiąga maksimum w punkcie $x = \frac{1}{2}$.
4. Naskicuj wykres funkcji f .

Zadanie 15 — Oprogramuj w języku Python Filtr Blooma. Skorzystaj z funkcji MurMurHash z biblioteki mmh3 (instalacja: pip install mmh3). Do implementacji tablicy wykorzystaj tablicę bitów (skorzystaj z biblioteki bitarray). Filtr zrealizuj jako obiekt. Przetestuj działanie filtra Blooma na słowach z pliku Hamlet.txt (użyj 8 funkcji haszujących, ustaw rozmiar tablicy na liczbę słów w Hamlet.txt).

3 Sampling

Zadanie 16 — Pokaż, że jeśli \mathcal{H} jest $(k+1)$ -niezależną rodziną haszującą, to jest również k -niezależną rodziną haszującą.

Zadanie 17 — Pokaż, że 2-niezależna rodzina funkcji haszujących jest rodziną uniwersalną.

Zadanie 18 — Pokaż, że jeśli \mathcal{H} jest 2-niezależną rodziną funkcji haszujących z U do V , to dla dowolnych $x \in U$ oraz $v \in V$ mamy

$$\Pr_{h \leftarrow \mathcal{H}} [h(x) = v] = \frac{1}{|V|}.$$

Zadanie 19 — Załóżmy, że $1 < n < p$. Niech X będzie zmienną losową o rozkładzie jednostajnym na zbiorze $\{0, \dots, p-1\}$. Niech $\phi(x) = x \bmod n$. Wyznacza rozkład zmiennej losowej $\phi \circ X$.

Zadanie 20 — Załóżmy, że $h : U \rightarrow R$ jest funkcją różnowartościową. Pokaż, że jednoelementowa rodzina $\mathcal{H} = \{h\}$ jest rodziną uniwersalną ale nie jest 2-niezależna.

Zadanie 21 — Jak z liczb $S = \sum_{i=1}^n x_i$, $SS = \sum_{i=1}^n x_i^2$ oraz n możesz wyznaczyć wariancję $\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x - \mu)^2$, gdzie μ oznacza średnią $\mu = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$?

Zadanie 22 — Zaimplementuj prostą (z użyciem generatora liczb pseudolosowych po wczytaniu każdego elementu) wersję algorytmu **R** Vittera. Pobierz z sieci notowania dzienne bitcoina z ostatnich 5 lat (możesz posłużyć się biblioteką Pandas języka Python), wydobądź z danych notowania otwarcia, wygeneruj losową próbkę 40 elementów i wygeneruj wykresy notowań i losowej próbki.

Zadanie 23 — Ustalmy liczby naturalne $1 \leq k \leq n$. Rozważamy przestrzeń probabilistyczną $[n]^k = \{X \subseteq \{1, \dots, n\} : |X| = k\}$ z prawdopodobieństwem jednostajnym ($\Pr[X] = \binom{n}{k}^{-1}$). Ustalmy zbiór $A \subseteq \{1, \dots, n\}$ taki, że $|A| = k - 1$. Rozważmy następujący proces: (1) losujemy $B' \in [n]^k$; (2) z wylosowanego B' usuwamy losowo wybrany element (każdy z prawdopodobieństwem $\frac{1}{k}$) i otrzymujemy zbiór B .

1. Sprecyzuj powyższe rozumowanie korzystając z przestrzeni probabilistycznej $[n]^k \times \{1, \dots, k\}$
2. Wyznacz prawdopodobieństwo otrzymania zbioru A .

Zadanie 24 — (**Własności dystrybuanty**) Celem tego zadania jest przypomnienie sobie podstawowych własności dystrybuanty zmiennych losowych o wartościach w liczbach rzeczywistych.

1. Niech F_X będzie dystrybuantą zmiennej losowej X (czyli $F_X(x) = \Pr[X \leq x]$). Pokaż, że $\lim_{x \rightarrow -\infty} F(x) = 0$ oraz $\lim_{x \rightarrow \infty} F(x) = 1$
2. Niech F_X będzie dystrybuantą zmiennej losowej X . Pokaż, że F jest prawostronnie ciągła w każdym punkcie x , czyli, że dla każdego $a \in \mathbb{R}$ mamy $\lim_{x \rightarrow a+} F(x) = F(a)$.
3. Załóżmy, że F_X jest ostro rosnąca oraz, że $\text{rgn}(F) = (0, 1)$. Niech U będzie zmienną losową o rozkładzie jednostajnym w odcinku $(0, 1)$. Pokaż, że zmienna losowa $F^{-1} \circ U$ ma taki sam rozkład, co zmienna X .
4. Załóżmy, że F jest dystrybuantą zmiennej losowej X . Uogólnioną odwrotnością dystrybuanty F nazywamy funkcję zdefiniowaną wzorem

$$F^{\leftarrow}(p) = \inf\{x : F(x) \geq p\}.$$

Zbadaj podstawowe własności tej funkcji (np. F^{\leftarrow} jest niemalejąca, $F^{\leftarrow}(F(x)) \leq x$, $F(F^{\leftarrow}(p)) \geq p$) oraz pokaż, że $F^{\leftarrow} \circ U$ ma taki sam rozkład co zmienna X , gdzie U , podobnie jak w poprzednim punkcie, ma rozkład jednostajny na odcinku $(0, 1)$.

Zadanie 25 — Zaimplementuj podstawową wersję algorytmu Bravermana, Ostrovsky'iego, Zaniolo z pracy *Optimal sampling from sliding windows*.

1. Sprawdź poprawność działania implementacji generując odpowiedni histogram (możesz użyć polecenia `plt.hist(sample, density=True, bins=N)` języka Python) ze wskazywanych przez ten algorytm elementów.
2. Przetestuj swoją implementację dla okna długości 5 i po zaobserwowaniu 10000 elementów. Po wczytaniu każdego elementu zapamiętaj w jakiejś strukturze pozycję wskazywanego elementu. Zastosuj test χ^2 p-wartością $p = 0.01$ dla hipotezy zerowej

$$H_0 = \text{próbka pochodzi z rozkładu jednostajnego}$$

(wartość krytyczna dla tej wartości p oraz 4 stopni swobody wynosi 11.345). Możesz też posłużyć się biblioteką `scipy.stats` do przeprowadzenia tego testu.

Zadanie 26 — (**Paradoks urodzinowy**) Niech $(X_k)_{k \geq 1}$ będzie rodziną niezależnych zmiennych losowych o wartościach w zbiorze $\{1, \dots, n\}$. Niech $G_{n,k}$ oznacza zdarzenie " $(\forall i, j \leq k)(i \neq j \rightarrow X_i \neq X_j)$ ". Wiemy, że

$$\Pr[G_{n,k}] = \prod_{i=1}^k \left(1 - \frac{i}{n}\right).$$

1. Naszkicuj wykres ciągu $\Pr[G_{365,k}]$ dla $k \in \{1, \dots, 365\}$. **Wskazówka:** Skorzystaj z dowolnego pakietu
2. Pokaż, że $1 - x > \exp(-x - x^2)$ dla $x \in (0, 0.5)$. **Wskazówka:** Wszystkie chwytty są dozwolone

3. Korzystając z nierówności z punktu (1) znajdź oszacowanie dolne na $\Pr[G_{n,k}]$ dla $k < \frac{n}{2}$.
4. Pokaż, że

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \Pr[G_{n, \sqrt{n/\ln n}}] = 1.$$

4 Locality sensitive hashing

Zadanie 27 — Załóżmy, że $a, b > 0$. Pokaż, że $\lim_{p \rightarrow \infty} (a^p + b^p)^{\frac{1}{p}} = \max(a, b)$.

Zadanie 28 — Pokaż, że funkcja $d(A, B) = |A \triangle B|$ jest metryką na przestrzeni niepustych skończonych podzbiorów ustalonego zbioru X .

Zadanie 29 — Niech $f : [0, \infty) \rightarrow [0, \infty)$ będzie funkcją rosnącą i wklęsłą.

1. Pokaż, że dla $a, b \geq 0$ mamy $f(a+b) \leq f(a) + f(b)$.
 Wskazówka: Zacznij od pokazania, że jeśli $\beta \in [0, 1]$ i $x \geq 0$, to $f(\beta x) \geq \beta f(x)$.
 Zauważ, że możemy założyć, że $a+b > 0$; następnie zauważ, że $a = (a+b) \frac{a}{a+b}$ oraz $b = (a+b) \frac{b}{a+b}$ i zastosuj nierówność Jensena dla funkcji wklęsłych
2. Załóżmy dodatkowo, że $f(0) = 0$. Niech d będzie metryką na zbiorze X . Pokaż, że funkcja $\rho(x, y) = f(d(x, y))$ jest również metryką na zbiorze X .
3. Pokaż, że jeśli $\epsilon \in (0, 1)$ oraz d jest metryką na zbiorze X , to funkcja $\rho(x, y) = d(x, y)^\epsilon$ jest metryką na zbiorze X .
4. Pokaż, że jeśli d jest metryką na zbiorze X , to funkcja $\rho(x, y) = \frac{d(x, y)}{1+d(x, y)}$ jest metryką na zbiorze X .

Zadanie 30 — (**Twierdzenie Steinhausa**) Niech d będzie metryką na zbiorze X . Ustalmy element $a \in X$ i zdefiniujmy funkcję

$$\rho(x, y) = \frac{2d(x, y)}{d(x, a) + d(y, a) + d(x, y)}$$

Celem tego zadania jest pokazanie, że ρ jest metryką na zbiorze X .

1. Pokaż najpierw, że jeśli $0 < p \leq q$ oraz $r \geq 0$ to $\frac{p}{q} \leq \frac{p+r}{q+r}$.
2. Wprowadź oznaczenia $p = d(x, y)$, $q = d(x, y) + d(x, a) + d(y, a)$ oraz $r = d(x, z) + d(y, z) - d(x, y)$ i zastosuj obserwację z poprzedniego punktu do pokazania nierówności trójkąta dla funkcji ρ .

Zadanie 31 — Zastosuj twierdzenie Steinhausa do przestrzeni metrycznej \mathbb{R} ze standardową metryką $d(x, y) = |x - y|$ oraz do punktu $a = 1$.

1. Naskicuj wykres funkcji $f(x) = \rho(x, 1)$
2. Wyjaśnij zachowanie tej funkcji dla $x \leq 0$.

Zadanie 32 — Mamy ustalony zbiór Ω . Przez V oznaczamy zbiór wszystkich skończonych podzbiorów zbioru Ω . Zbiór krawędzi definiujemy następująco:

$$E = \{\{A, B\} \in [V]^2 : (\exists c \in A)(B = A \setminus \{c\}) \vee (\exists c \notin A)B = A \cup \{c\}\}.$$

Wyznacz odległość grafową w grafie (V, E) .

Zadanie 33 — Jak można zdefiniować odległość edycyjną za pomocą odległości grafowej?

Zadanie 34 — Załóżmy, że S jest takim podobieństwem obiektów przestrzeni Ω , że istnieje rodzina funkcji haszujących \mathcal{H} oraz prawdopodobieństwo na rodzinie \mathcal{H} takie, że dla dowolnych dwóch obiektów $A, B \in \Omega$ mamy

$$P_{h \in \mathcal{H}}[h(A) = h(B)] = S(A, B)$$

Pokaż, że wtedy funkcja $d(A, B) = 1 - S(A, B)$ jest metryką na zbiorze Ω .

Zadanie 35 — Oprogramuj funkcję `minHash`, która dla łańcucha L oraz ciągu funkcji haszujących $[h_1, \dots, h_k]$ o wartościach w liczbach całkowitych zwraca wektor

$$[\min\{h_1(x) : x \in L\}, \dots, \min\{h_k(x) : x \in L\}].$$

Zadanie 36 — (Porównywanie stylu) Niech $k \geq 1$ i niech $X = [x_1, \dots, x_n]$ będzie dowolnym ciągiem. k -gramem ciągu X nazywamy dowolny podciąg X postaci $[x_i, x_{i+1}, \dots, x_{i+k-1}]$, gdzie $1 \leq i \leq n - k + 1$.

1. Napisz funkcję, która dla danego ciągu X , liczby k oraz funkcji haszującej h wyznacza $\min\{h(y) : y \in X^{(k)}\}$, gdzie $X^{(k)}$ oznacza zbiór wszystkich k -gramów ciągu X .
2. Rozszerz kolekcję dramatów Szekspira o tekst książki *Ulysses* James Joyce'a (możesz go pobrać ze strony <https://archive.org/stream/ulysses04300gut/ulyss12.txt>). Zastosuj metodę min-hash do wyznaczenia podobieństwa Jaccarda między 7-gramami powyższej kolekcji plików. Przetestuj ten algorytm dla liczby funkcji haszujących $h \in \{64, 128, 256\}$.
3. Porównaj otrzymaną aproksymację podobieństwa Jaccarda 7-gramów z jej dokładnymi wartościami.
4. Zastosuj metodę klasteryzacji k -means do przeanalizowanych dokumentów.

Pamiętaj o wygenerowaniu wspólnej rodziny funkcji haszujących dla wszystkich analizowanych tekstów. Pamiętaj również o wstępnym oczyszczeniu analizowanych dokumentów (minimum: usuń zbędne spacje i znaki specjalne).

c.d.n.

Powodzenia,
Jacek Cichoń